

Entrevista a Baltasar Porcel

“Molta gent em té mania”

Baltasar Porcel és l'escriptor del mes de gener del tot just estrenat 1992. En aquesta entrevista Porcel respon sense manies.

Amb qui viu?
—Amb la meua dona, els meus dos fills, un gat, eventualment la meua mare, eventualment el meu padri. I, després, amb arbres, camps...

—*¿Li agrada dormir?*

—El plaer de dormir l'he perdut. Em llevo d'hora i vaig a dormir tard. Tinc molta feina i vaig molt atrafegat. Dormir s'ha convertit en una pura necessitat fisiològica.

—*¿Menja molt o poc?*

—No menjo gaire. És possible que tirant a poc, però m'agrada el menjar molt ben fet i que les matèries siguin molt bones. M'agrada una cuina poc mesclada... i això em crea molts problemes perquè és car i alhora requereix uns serveis molt ben muntats.

—*¿Vostè cuina?*

—No he cuinat mai.

—*¿Quantes hores al dia treballa?*

—De 12 a 15 hores al dia.

—*Moltes*

—Massa. No ho recomano a ningú

—*¿Quanta estona dedica a escriure l'article de La Vanguardia?*

—Depèn de l'article, però es podria dir que hi dedico una mitjana d'una hora. El que passa és que necessites tenir molts articles al cap. La feina de preo-

cupar-me per temes és bastant extensa.

—*¿No tenir res a dir li ha passat alguna vegada?*

—Potser una vegada, però cada dia podria fer tres articles perfectament.

—*¿Quantes dones l'han estimat?*

—Estimat, estimat... difícil de dir, 34 0...

—*¿Quantes n'ha estimat vostè?*

—Potser tres.

—*¿Tan poques?*

—Quatre o cinc més, mig estimades. A part d'això, després hi ha altres tipus de dones. Hi ha la meua mare, la meua filla... els amors subsidiaris. Trenta-quatre es una xifra aproximada.

—*L'han estimat més que no ha estimat vostè.*

—Saps què, segur que almenys són 54. És fàcil que t'estimin.

—*No tan fàcil. Potser per als homes ho és més.*

—No ho sé, els homes no m'interessen gaire. Només m'interessen com a element de treball, com si fossin sacs de carbó, cotxes o grues, perquè els homes menteixen molt, molt més que les dones. Les dones tenen un punt de sinceritat, el sentiment les fa buscar més directament i apassionadament el que volen, encara que de vegades donen moltes voltes. En

canvi, els homes estan educats per ser competitiu i això els obliga a molta mentida i molt d'embolic al cap. Per això m'interessen poc.

—*Però les dones ara han canviat.*

—No. Són iguals, si de cas han guanyat, com a mínim fins a l'aparició de la sida, que ha embolicat una mica la troca. Les dones des de la píndola han avançat. Tenen més poder decisió i això sempre és bo.

—*Perdoni que insisteixi, però la diferència entre les 54 que l'han estimat i les tres dones que vostè ha estimat és una mica exagerada, ¿no?*

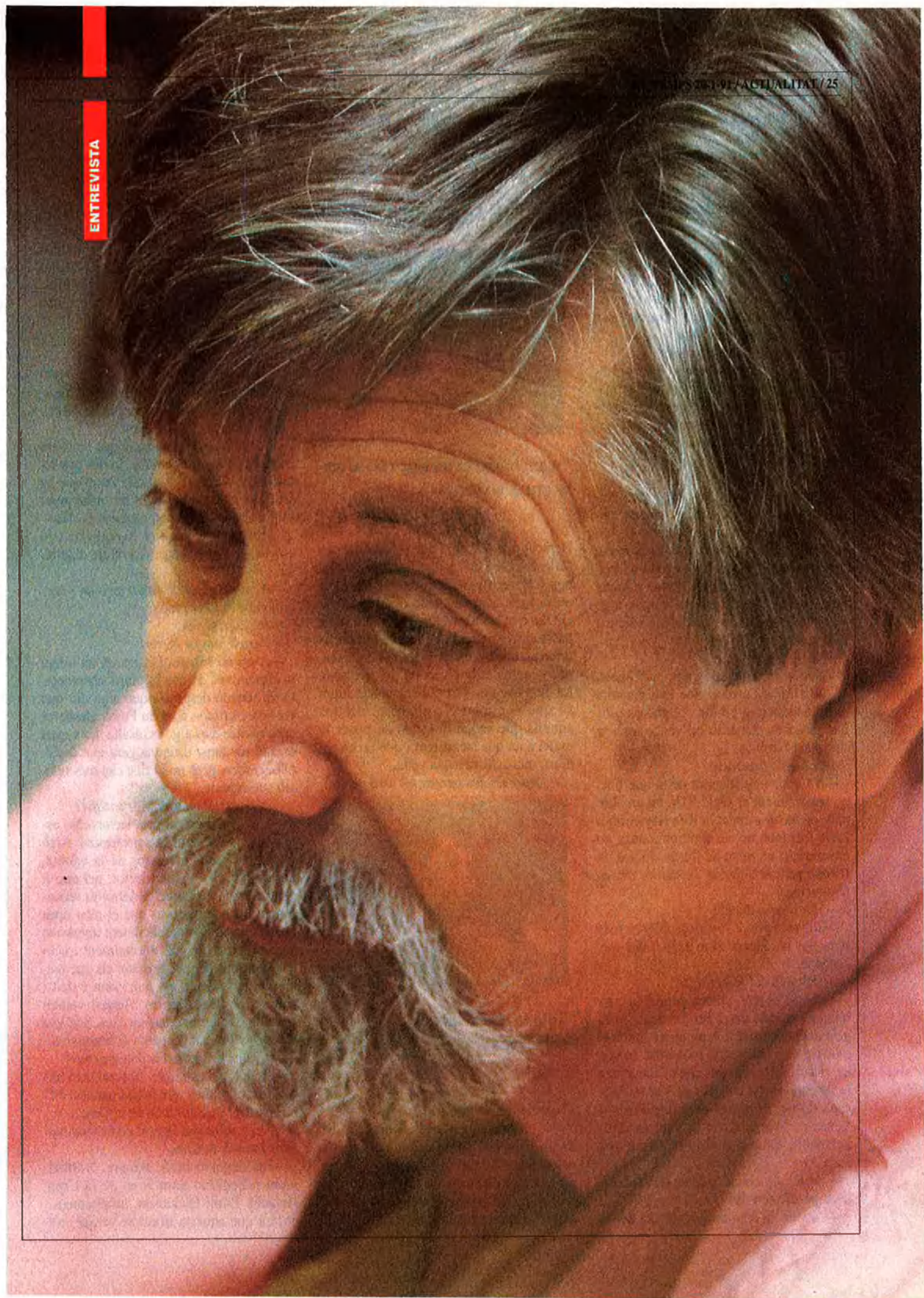
—Després n'hi ha trenta més que m'han agradat molt. Això va així. És difícil saber què vol dir estimar. Hi ha gent que t'agrada molt un dia o dos dies. En principi pots estimar qualsevol persona un temps limitat.

—*¿I il·limitadament és possible?*

—Sí. Jo estic enamorat de la meua dona i fa vint anys que sóc casat. I abans havíem viscut dos o tres anys junts. ¡Imagina't! I no pens divorciar-me, ni res de tot això. Per tant és possible. I totes aquestes que he estimat i que m'han agradat són abans del meu matrimoni.

—*¿Segur?*

—Totalment.

—¿Vol dir que és un home fidel?

—Absolutament.

—Però no en té gaire fama.

—Serà entre vosaltres, els d'EL TEMPS, que aspireu a ser uns dissolvents de la sacrosanta societat democràticament constituïda

—D'EL TEMPS, en parlarem després.

¿Millor el desig que saciar el desig?

—Els cicles s'han de complir. El que passa és que l'acompliment dels cicles fatiga i decepciona totalment. Ara, això són les contradiccions de la vida.

—¿Millor escriure que viure?

—De cap de les maneres. Escriure és una aportació subsidiària, que pot ser malaltissa, apassionant. Però escric perquè visc. Escriure és una conseqüència de viure. Val més una noia maca que tots els llibres del món.

—¿Les seves qualitats?

—La voluntat és la més important. Potser l'ambició, el realisme, la inconsciència. Jo sóc fill de la meua voluntat. La voluntat és la clau de volta de la casa. Jo era una persona que no sabia escriure, evidentment, gandula, tímida. Amb voluntat he deixat de fumar quan he volgut, amb voluntat he après a escriure i amb voluntat m'he tornat treballador.

—¿Els seus defectes?

—Sóc ingenu, no sóc gaire intel·ligent, sóc una mica barroer. Sóc una persona amb tendència a eludir obligacions. El que passa és que això ho venço amb la voluntat i l'ambició.

—¿La seva frustració?

—No tenir més llibertat de la que tinc, no haver nascut al segle XIX, en un altre país, no haver estimat la Rita Hayworth o l'Ava Gardner, no ser multimilionari, no haver escrit un munt de llibres. Jo sóc un frustrat per excel·lència. Jo sóc les meves frustracions.

—¿La seva ambició?

—Ser més lliure, escriure llibres més bons, ser un general d'un exèrcit del Tercer Món.

—¿Per què del Tercer món?

—Perquè és més animat, perquè la cosa humana és més viva, perquè degolles la gent amb el matxet... A mi no m'agrada el món de les màquines, el món urbà. Jo mai he viscut a gust en una ciutat. Barcelona la detesto. Hi ha ciutats que són millors, sens dubte, com per exemple París o Venècia. València, on la gent és molt agradable, és una ciutat lletja com una mala cosa.

—¿Vostè diu que la vida és una manera de perdre el nord?

—La vida és com un gos que va per la

muntanya. Un va i ensuma, i gira, i es troba una mata i torna a pujar. Tu ets el gos i la vida és la muntanya. Al principi saps coses, després no saps res. La meua filla em diu: "¡Ai! papa, ¡tu no saps res!". I té raó. Jo no sé res del que ella sap. I això passa amb tot. Tot pot ser a l'inrevés.

CARME PUERTOLAS

"A mi ningú m'ofereix res, ni em fa grans alabances".

Heràclit fa 2.600 anys que va escriure una sèrie de coses, de les quals només en queden fragments. Heràclit és la base de la meua vida. Sense ell seria diferent. Heràclit diu que la vida és foc. Diu que sempre passa el mateix riu i que l'aigua sempre és diferent, que els extrems formen la unitat, que la unitat és la diversitat. Jo crec això. La gent que viu d'idees i seguretats suposo que són com els guàrdies urbans aquells que saben que han de posar la multa a un que ha aparcat i que no es pot donar una pallissa a una vella.

—¿Vostè no deu pensar tot això perquè

CARME PUERTOLAS

"Tota la meua vida és equivocada".

s'ha cremat amb les idees?

—Jo mai he tingut idees. I quan les he tingut m'he equivocat. Les idees són un entreteniment, com jugar al parxís. A mi no m'han cremat. Jo he estat catòlic, he cregut en la revolució xinesa. Quan era catòlic m'ho vaig passar bé. La revolució

xinesa em va divertir molt.

—¿Vostè és amic del rei, el president Pujol diu que és el millor escriptor, escriu en La Vanguardia. ¿Es pot demanar més a la vida?

—Tot això es pot relativitzar. Jo no sóc amic del rei, les idees d'en Jordi Pujol són les idees d'un simple ciutadà, en el món hi ha 5.000 milions de persones i no totes opinen com el senyor Pujol, i La Vanguardia no és el centre del món. Jo trobo que la vida no em va gaire bé.

—¿Però amb el rei s'estimen?

—Jo no me n'he assabentat

—La primera vegada que va entrar en La Vanguardia va ser per deixar-li unes octavetes. En aquell moment tenia idees, s'hi imaginava el seu present.

—Jo, en aquell moment, el que volia era escriure en La Vanguardia. Jo des que tenia dotze o tretze anys volia fer el que he fet. I quan no ho he pogut fer m'he posat molt nerviós. En aquell moment La Vanguardia representava el franquisme i jo estava a l'altre costat. S'havia de dinamitar.

—A vostè, el volia fitxar per un preu milionari El Observador

—Jo no en sé res.

—Però li han fet ofertes

—A mi no m'han ofert res. A mi ningú m'ofereix res, ni em fa grans alabances. Quan tens la desgràcia que algú diu que ets bon escriptor, com en Pujol, aleshores cada quinze dies algú m'insulta. La veritat és que sóc amic d'alguna gent que fa El Observador, però no hi tinc cap més relació que aquesta.

—¿Quant val un escriptor satisfet?

—L'escriptor escriu pels lectors. No escriu ni pels crítics ni pels professors. Això forma part dels interessos de la vanitat, del negoci. Escrius pel lector, pel que li agrada llegir. Trobar-te un lector és reconfortant. El que passa és que el meu tipus de vida no em permet fàcilment trobar-me amb el lector perquè normalment tracto amb un tipus de gent que són els que manen en la societat, els que estan a dalt i aquests no llegeixen res. Aquest van en camí de convertir-se tots en ases. Són una gent increïble. La gent aquí és regressiva.

—¿Quins han estat els seus mestres?

—Gogol, per exemple. Normalment han estat els escriptors que m'han agradat. M'ha agradat Pla, Sant Joan de la Creu...

—¿Es veritat que llegeix cada setmana Sant Joan de la Creu?

—Els llegeixo molt, sempre. Normalment rellegeixo Sant Joan de la Creu, Heràclit, Emily Dickinson, infinitament... encara que aquesta m'empere perquè m'a-

fecta tota aquella cosa de la mort que té. Puc llegir Leopardi infinitament. Sant Joan de la Creu és meravellós. És l'escriptor principal que ha donat la Península Ibèrica.

—*¿Si el deixessin a qui xuclaria la sang?*

—La idea em repugna. M'agrada mossegar les senyores des d'un punt de vista eròtic. El que passa és que protesten molt. Només una vegada vaig trobar una argentina que li agradava que la mossegessin. Era una mina.

—*Feia aquesta pregunta perquè vostè, quan ha conegut algú que li ha agradat, per exemple Pla, Villalonga, s'hi ha apropiat i li ha xuclat el seu saber.*

—Xuclar no sé què vol dir. El que passa és que quan jo conec una persona que m'interessa procuro parlar amb ella. Durant uns anys els vells em van interessar molt perquè eren l'experiència de la vida. Llavors vaig parlar molt amb ells fins que me'n vaig cansar. Després de veure com eren i que m'expliquessin les coses van anar sortint defectes.

Primer m'interessava el seu aspecte creador. Després els vaig veure molt egoistes i molt tancats en el seu món. Molt malmenats per la vida, molt frustrats. Potser jo també vaig adquirir tot el que em podien donar. Jo crec molt important això d'escoltar gent que t'interessa.

Per voluntat jo només estic amb gent que m'interessa, gent que em diu coses, que m'agrada i gent que no em prenha. Una de les coses que menys entenc és que hi ha molta gent que és amiga de gent amb la qual només discuteix i només es diuen coses desagradables. Jo si algú em diu coses molt desagradables no parlo mai més amb ell.

—*¿Qui li té mania?*

—A mi em tenia mania molta gent, per exemple la vostra revista, a vegades m'agafen pel pito del sereno.

—*¿A banda d'EL TEMPS, els que li tenen més mania qui són: els catalanistes?*

—EL TEMPS eren catalanistes, eren d'esquerra, antimonàrquics contra tots els borbons, eren moltes coses d'aquestes. I, a sobre que són una revista que es fa a València, consideren els polítics i els governants de València com una mena d'usurpadors del poder, que són els que la gent vota, i els governants de Catalunya

com els seus governants. I, llavors, tot el de València ho consideren espantós. Diuen que la Televisió Valenciana és dolentíssima i jo que la veig penso que està molt bé i que la llengua que usen també està bé. A Mallorca mai han fet una cosa així. És una revista que va al revés com els crancs, però és divertida per això.

—*¿I comparada amb les revistes espanyoles?*

—És clar, no sou espanyols.

—*Deixem-ho que és una revista dels Països Catalans.*

—Els Països Catalans no existeixen. Existeix una llengua. Mallorca mai ha estat de Catalunya, sempre ha estat un regne independent i València també. Això és

nir-ne i ara tens la preocupació de tenir-ne. De saber que has de fer unes feines per guanyar diners.

Quan jo bevia conyac d'aquest infernal m'agradava molt. Ara, que necessito veure unes begudes més sofisticades, també m'agraden molt. Però les sensacions són les mateixes.

—*¿Per què Pedrolo el posava nerviós?*

—Això es crear una dialèctica falsa. A mi Pedrolo mai m'ha posat nerviós. Quan va morir, vaig fer-li un article en *La Vanguardia*.

—*Però en aquell article li perdonava la vida.*

—Jo deia el que pensava. Pedrolo havia plagiat un conte meu, com havia fet amb altres autors. Això ho va fer Pedrolo i jo ho vaig explicar. Jo l'apreciava, jo deia que era millor escriptor del que la gent deia. Després, quan es va morir, van fer una foguerada de pedrolisme.

Jo el considerava un personatge trist i ombrívol. Escriptor no bo, però en canvi novel·lista hàbil, amb tendència al plagi, i alhora amb una vocació literària abassegadora i irrefrenable, monòton, sempre deia el mateix i escrivia les mateixes idees d'una manera crispada. Això és tot.

Si ara féssim un *ranking* d'escriptors jo el situaria en la tercera línia. En la primera línia hi podria haver Pla i l'Espriu, en Joan Alcover, en una segona línia en Carles Riba i Josep Sebastià Pons i en una tercera hi hauria en Pedrolo. ¿Si jo no puc dir això! ¿Per quina raó no puc dir-ho, per què era independentista, per què era de Lleida?

—*¿Vostè és un gran insegur?*

—Encara he de fer moltes coses i això et sotmet a una perenne inseguretat. Escriure és un art insegur. És una recerca dins la fosca.

—*¿Li molesta que no hàgim parlat de literatura?*

—Gens. Jo em venc a mi i ja està.

—*¿L'entrevista és una gran mentida?*

—No, són com tot. Hi ha moments que van pel joc, altres per la veritat, altres per la propaganda.

—*¿L'error de la seva vida és haver fet periodisme?*

—Tota la meua vida és equivocada

Dones, plomes i mentides

Al llarg de l'entrevista, Porcel té una ploma a les mans. La ploma acompanya el seu gest. És bonica. És de color granat i perfils daurats. Porcel diu que en té dotze o tretze. Moltes d'elles regalades.

Li interessen més les dones que els homes. N'ha estimat tres. Els homes menteixen més que les dones. ¿L'entrevista, una gran mentida?. Deixem-ho així. L'entrevista, un joc. La vida, per a Porcel, un error.

imperialisme.

—*Però tornem a la pregunta, qui més l'odia?*

—Molts els que són com molts d'EL TEMPS.

• —*Tot és relatiu, però ¿els diners no ho són?*

—Si que ho són, això sí que no serveix quasi per a res. Per exemple, jo tinc dotze o tretze plomes estilogràfiques. Jo seguiré comprant-ne i me'n continuaran regalant. Però bé, amb els diners ¿què pots comprar? Una piscina o dues. Els diners són una cosa amb possibilitats molt limitades. Tret que siguis imbecil. Per a una persona normal, que estigui incrustada en la vida, els diners no són importants.

—*Vostè viu millor ara que abans*

—No. Jo no tinc diners. Tinc més diners que abans, però no visc millor. Jo enyoro etapes en què he tingut molt pocs diners. A vegades tenies la preocupació de no te-

Assumpció Maresma